

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput VI. De Photino Sirmiensi Episcopo, deque ejus haeresi, & de Synodo
Syrmii adversus illum congregata, deque tribus fidei formulis. Item,
quomodo Photinus post depositionem sollicitatus, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

A

Κεφ. ε΄.

Ὁ Cyrillus μὲν μαζιμον τὴν ἱεροσόλυμην ἰδὼν ὄντος, πάλιν σαυ-
ρὸς τοῦ μὲν ἵστας ἐν ἱεροσολύμοις ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐφάνη,
ὑπερλαμπρὸν καὶ ἥλιος.

ΕΝ δὲ τῷ τότε κυρίλλῳ μὲν μαζιμον τὴν
ἱεροσόλυμων ἐκκλησίαν ἐπιπροσέδισαν-
τῶ, σαυρὸς σημεῖον ἐν τῷ ἕρανῶ ἀνεφάνη,
καίλαυγάζον λαμπρῶς, ἔχ' οἷον κομήτης
ταῖς ἐλαμψεσὶν διαπύρρειον, ἀλλ' ἐν συστάσει
πολλῆς φώτος ὑπερῶς πυκνὸν καὶ διαφανές.
μὲν μὲν ὄσον ἐν τῷ κρανίῳ μετὰ τῷ ὄρει B
τῷ ἐλαμψῶν, ἀμφὶ δέκα καὶ πέντε στάδια τὸν
ὑπερτὸν χώρον τῶν ἕρανῶ ἀπολαβὴν δὲ
ἔχει τῷ μήκει ἀνάλογον ὡς ἐπὶ ὡδὸς ὁ-
ξυῖ ἢ τῷ συμβεβηκότι σταδίῳ, καὶ δέ-
παιὶς ἔχει οἰκίας ἢ καὶ ἀγορὰς, καὶ ὅπερ
ἐν τῷ ἐκαστῷ ἐργαζομένῳ καλαλιπῶν,
ἀμὰ παισὶ καὶ γυναῖξιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν
συνήλθον, καὶ κοινῇ τὸν χερσὶν ἕμμεν, καὶ
θεοῦ πατρὸς ἀμολόγησαν ἑμελεῖας ἢ καὶ
πάντῳ καθ' ἡμᾶς οἰκόμενον ἢ τῶν τέτε ἀγ-
γελία κατέπληξεν ἕχρησεν ἢ τῶν οὐκ εἰς μα-
κρῶν ὡς ἡρώδη, ἐκ πάσης, ὡς εἶπεν, γῆς C
καὶ ἀρχῆς καὶ ἰσορίας τῶν τῆδε ἑσπῶν ἱερο-
σόλυμων ἐνδημῶντες, ἀν' ἐχρὸντο θεαταὶ, τοῖς
ἀσθενοῦσι ἐμύλυσαν ἔγνω δὲ τῶν καὶ ὁ βασι-
λεὺς, ἀλλὰ τὸ πολὺ ἀναγγελάτων, καὶ
κυρίλλῳ τῷ ἐπισκόπῳ γράψαντ' ἐλέγετο
ἢ τῶν τῶν τοιαύτων ἐπιστημόνων, καὶ ἅπαντα
ἐπισημαίναν, πάλαι ταῦτα παρρησιάζον-
τες, ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις καὶ τὸ μὲν ὡδε
ἐμύλυσαν, πολλὰς ἐλλήνων ἐκ εὐδαίων εἰς χρι-
στου μὲν ἐπηγάγετο.

CAPUT V.

Qualiter Cyrillo Ecclesiam Hierosolymita-
nam post Maximum gubernante, crucis si-
gnum iterum in caelo visum est per plures
dies, splendore Solem superans.

Eodem tempore cum Cyrillus Hie-
rosolymorum Ecclesiam post Maxi-
mum administraret, crucis signum in
caelo apparuit, splendide refulgens, non
ut cometes diffluentibus radiis: sed plu-
rima luce collecta densatum ac perspi-
cuum. Longitudine quidem à Calva-
ria loco ad montem Olivarum, id est,
circiter quindecim stadia, totum caelum
quod tractum illum supereminet, com-
plectens: Latitudo vero respondebat
longitudini. Porro ob rem tam inso-
litam tamque inopinatam, admiratio si-
mul ac metus omnes invasit. Relictis
que praemanibus habebat, universi cum
uxoribus & liberis ad Ecclesiam conflu-
erunt, uno consensu Christum laudan-
tes, Deumque alacri animo confiten-
tes. Porro ejus rei nuntius omnes orbis
Romani provincias non mediocriter
conturbavit. Brevi autem id ubique nun-
tiatum est. Nam cum ex omnibus, ut
ita dixerim, orbis partibus, ut moris est,
partim orandi, partim sacra loca perlu-
strandi causâ, Hierosolymis adessent
peregrini, ea quae oculis viderant, suis
postea retulerunt. Ipse quoque Imper-
ator ea de re certior factus est, tum ex
multorum aliorum relatione, tum ex
litteris Cyrilli Episcopi ad ipsum datis.
Haec autem in sacris libris olim prædi-
cta fuisse per divinam quandam Prophe-
tiam, viri istiusmodi rerum gnari asser-
ebant. Et hoc quidem signum plurimos

D Gentiles ac Judaeos ad Christianam reli-
gionem pertraxit.

Κεφ. ς΄.

Ὁ Photinus τῷ σερμίων, ἡ τῆς ἀρέσεως αὐτῆ, ἡ τῆς κατ' αὐτῆ
ἐκκλησίας πάλιν, καὶ περὶ τῶν πρὶν τῆς πίστεως ἐκθέσεων.
τῶν μὲν τῶν καθ' ἡμᾶς τῶν Φωτινῆς καλέματος, ἀπίστε-
καὶ παρὰ βασιλᾶ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ ἀπὸ τῆς
κινεῖ Φωτινῆς μόνος.

CAPUT VI.

De Photino Sirmiensi Episcopo, deque ejus
heresi, & de Synodo Sirmii adversus illum
congregata, deque tribus fidei formulis.
Item, quomodo Photinus post depositionem
solicitat, Episcopatum recusavit, utque
à Basilio Ancyrano convictus est, ut
inania loquens.

ΕΝ τούτῳ ὁ Φωτινὸς τὴν ἐν σερμίων
ἐκκλησίαν ἐπιπροσέδισαν, ἥδη παρῶ-
τις καὶ αἰρέσεως εἰσηγήτης ἡρώδη,

PER idem tempus Photinus Antistes
Sirmiensis Ecclesiae, qui novae cujus-
dā opinionis jam antea auctor extiterat,
Yyy iij

Imperatore in ea urbe adhuc commo-
 rante, errorem suum palam asserere non
 dubitavit. Cumque naturali quadam
 facundia polleret, & ad persuadendum
 esset aptissimus, plurimos ad opinionem
 suam pertrahebat. Ajebar autem, unum
 quidem esse Deum omnipotentem, qui
 verbo suo cuncta fecisset. Generatio-
 nem vero & existentiam filii ante saecula,
 non admittebat: sed Christum ex
 Maria initium habuisse affirmabat. Hac
 opinione passim apud omnes divulga-
 ta, commoti sunt tam Orientis, quam
 Occidentis Episcopi, & contra suam
 quisque fidem, hujus dogmatis novita-
 tem introduci censuerunt. Proxius
 enim Photini dogma ab utraque parte
 dissentire ostendebatur, tam eorum
 qui Niceni Concilii doctrinam suspi-
 ciebant, quam illorum qui opinionem
 Arii amplectebantur. Sed & Imperator
 non mediocriter indignatus est.
 Qui cum eo tempore Sirmii moraretur,
 Episcoporum Synodum convocavit.
 Ex orientis quidem partibus, tum alii
 plures convenerunt, tum Georgius
 Alexandrinae Ecclesiae Episcopus, Basilus
 Ancyrae, Marcus Arethusa. Ex Occiden-
 talibus autem Provinciae Valens Mursa
 Episcopus, & Hosius Confessor: qui cum
 Niceni Concilii particeps fuisset, huic
 Synodo interfuit invitus. Hic enim Paulo
 antea fraude atque insidiis Arianorum exilio
 damnatus, tunc studio eorum qui Sirmii
 convenerant, ab Imperatore ad Synodum
 vocatus est. Existimabant enim illi, si
 cum doctrinae suae consentire ac suffragari
 fecissent, virum celeberrimum & ab omni-
 bus uno consensu laudatum; se locupletis-
 simum testem sui dogmatis habituros.
 Postquam Sirmii in unum convenerunt: proximus hic erat
 annus post consulatum Sergii & Nigri-
 niani: quo anno nec in Oriente, nec in
 Occidente Consul quisquam renuntia-
 tus est propter motum à tyrannis in re-
 publica excitatum: Photinum quidem
 deposuerunt, utpote idem cum Sabellio
 ac Paulo Samosatensi sentientem. His
 autem peractis, contra ea quae prius de
 fide decreta fuerant, tres formulas edi-
 derunt. Quarum unam Graeco sermone:
 reliquas Latina lingua scripserunt; nec
 verbis, nec sensu, ple-
 risque in locis, aut inter seipsas, aut
 cum prioribus formulis consentientes.

ἔτι τὴν βασιλείᾳ ἐπιδημιῶν ἐκείνῃ αἰ-
 Φανδὸν τῶν οἰκείων συνίστατο δόγματι φύσεως
 δὲ ἔχων διλήγην, καὶ πείθειν ἰκανός, πολλὰς
 εἰς τὴν ὁμοίαν αὐτῷ δόξαν ἐπηγάγετο. ἔπει-
 γε δὲ οἷς θεὸς μόνος παλιχοχρῆτος εἶναι,
 ἰδὶα λόγῳ τὰ πάντα δημιουργήσας: τὴν δὲ
 πρὸ αἰῶνων ἡγήσῃν τε καὶ ὑπαρῆν τὴν αὐτὴν
 προσέειπε· ἀλλ' ἐν μαρίας γεννηθῆναι τὴν
 χριστὸν εἰσηγήτο· ἀπειρῆσθαι δὲ πολλὰς γη-
 νομένης τοιαύτης δόγματι· χαλεπῶς ἔφην
 οἱ τὸ ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἑώας ἐπίσταται,
 καὶ κοινῇ ταῦτα νεώτεροι λέγειν καθ' ὅσον
 εἶδον· ἐδόξαζεν, ἠγῆτο· καθάπαξ γὰρ τὸ
 διαφωρῶν ἐδείκνυτο τῆς φωνῆς πίστεως, πρὸς
 τετῶν ἐν νικαίᾳ τῶν παρθούσῳ θαυμασ-
 τῶν, καὶ τὴν δόξαν ἐπαρῶν ἑπι-
 τοις δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐχαλεπάσεν· ἐν
 τῷ τότε ἐν σιμμίῳ διαλεξέων, σιωπῶν σιω-
 κάσασε· καὶ συνήλθον ἐκ μὴν τῶν ἀλλοτρίων
 γαργῆ· ὁ τὴν ἀλεξανδρείων ἐπισκοπῆς ἐ-
 κκλησίαν, καὶ βασιλεὺς ὁ ἀγνήτας ἐπίσταται,
 καὶ μάρτυρ· ὁ δὲ θεός· ἐκ δὲ τῆς φύσεως, ἐ-
 κκλησίας τε ὅσον μερῶν, καὶ ὅσον ὁ ὁμοιοῦς
 ὅς καὶ τῆς ἐν νικαίᾳ συνόδου κοινωσῆσας, αὐτῶν
 καὶ ταύτης μετέχε· ἔδει γὰρ πολλὰ πρῶ-
 τερον εἶπε ἐπιβελῆς τῶν τὰ δόξαν φρονήτων
 ὑπεροχῆν οἰκείν κατὰ δικαιοσύνην, σπερδῆται
 ἐν σιμμίῳ συνελθόντων, μελεκλήθη ἀπὸ τῶν
 βασιλέως· ὡν ὅσον οἷς εἰπεῖσθαι τινὴν ἐκ
 σύμφητον σφίσι ποιήσασθαι, ἐπισκοπῆσθαι
 ὄντα, καὶ πρὸς πάντων θαυμασίων
 ἀξιοχρεῶν αὐτοῖς ἐσαμαρῆς οἰκείας δόγμα-
 τῶν· ἐπεὶ ἐν ἐν σιμμίῳ συνήλθον· ἐπὶ δὲ
 τῷ τῷ ἦν μὲν τὴν σεργίῳ καὶ νιγριανῶν ὑπε-
 ρτίαν, ἠνίκα εὐδίας ὑπαίθε, ἔτε ἐκ τῆς ἑ-
 οὔτε ἐκ τῆς φύσεως ἀνεδέχθη, διὰ τὴν
 σημεῖσθαι προφασί τῶν τυραννῶν ἀπὸ τῶν
 κωνσταντινῶν, τὸν μὴν φωνῆτον κατὰ τὴν
 αἰς τὰ Καβελλίῳ ἐκ παύλας τῆς Καμοσάσθαι
 φρονήσθαι· μὲν δὲ ταῦτα πάλιν παρὰ τὴν
 πρῶτερον δεδομένα ἀπὸ τῆς πίστεως, τρεῖς τὰ
 θεός· εἶδον· ὡν τὴν μὴν, τῆ ἐκ τῶν
 φωνῆσθαι δὲ τῆ ῥωμαίων συνέταξάν· ἐκ τῶν
 τοῖς ἀπὸ τῆ ῥήσθαι καὶ ἑνοῖαν, ἔτε ἐαυτοῖς ἐ-
 ταῖς προλέσθαι δεδομέναις συμφωνήσθαι

ἴσιον μίλοι ὡς ἡ ἑλληνική ἔτε ὁμοόσιον, ἔτε ὁμοοόσιον τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν εἶπε· τὴν δὲ φάσκοντας αὐτὸν ἀναρχον εἶναι, ἢ πλατυνομένην τῷ ἔσιον τῆς θεῆς τὸν υἱὸν ποιεῖν, ἢ συνδέσασθαι, ἀλλὰ μὴ ὑποδέσασθαι τῷ πατρὶ δόξαντας, ἀποκρούτην· Ἰαλέρα δὲ τῶν Ῥωμαϊκῶν, ἀεὶ μὴ ἔσιος ἢ σεσαυτιαν Ῥωμαῖοι ὀνομάζουσιν, εἴτε ὁμοόσιον, εἴτε ὁμοοόσιος ἐστὶν ὁ υἱὸς τῷ πατρὶ, παυελῶς ἀπαγορεύει λέγειν, ὡς ἔτε ταῖς ἱεραῖς εἰρημίαια γραφαῖς, ἔτε ἀνδραῶν ὀνομαῖς καὶ γινώσκῃ δὲ ληπία· μάλιστα δὲ χρῆσθαι συνολογῶν τὸν πατέρα ἀσκακλῶσαι τιμῇ καὶ ἀξίᾳ, καὶ θεότητι, καὶ αὐτῷ τῷ πατρικῷ οὐνομαί· καὶ ὑποδέσασθαι τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν μὴ πάντων ἀξίον· καὶ τὴν μὴ πατρὸς δόξαν μὴ εἶναι· τὴν δὲ ἑστῶν γίνεσθαι, ἀγνοῦσιν πάντι, πλὴν τῆς πατρὸς· λέγεσθαι δὲ ἡδη ταύτην τῷ γραφῶν ἐκδοθεῖσαν, ὡς μὴ θεόντας συγκείμενην, σπερδασαί τὴν ἐγκείμενην ἐπισκοπῆς ἐπὶ διορθώσῃ ἀναλαβεῖν· καὶ τὸν βασιλέα τε τοῦ πατρὸς ἀξίαι, τιμωρίαν ἀπειλησάτω καὶ τῶν ἀποκρυπτόντων· ἀλλ' ἢ μὴ ἀπαξ ἐκδοθεῖσα, παυελῶς δοκέει ἵστασθαι ἢ τῆς τρίτης γραφῆς, τὰ μὲν ἄλλα συμφέρει αὐτῇ διανοία ταῖς ἄλλαις· τὸ δὲ τῆς ἔσιος ὄνομα ἀεὶ ἔστω· ἔστω αὐτῶν τῶν ἀυτοῖς ῥητοῖς ἔχει διὰ τῆς Ῥωμαίων φωνῆς· τὸ δὲ ὄνομα τῆς ἔσιος, ὅπερ ἀπλοῦσιν ἑτέροι ὑπὸ τῶν πατέρων, ἀγνοοῦμεν δὲ τοῖς πολλοῖς σκάνδαλον ἔφερε, διὰ τὸ μὴ ἐκδοθεῖσα γραφαῖς αὐτῶν ἐμφέρεσθαι, ἢ ἔστω ἀεὶ ἀρεθῶσαι, ἔστω παυελῶς μηδεμίαν μνήμην ἔσιος ποιῆσαι, διὰ τὸ μάλιστα τῶν ἑστω γραφῶν μηδαμῶς ἀεὶ πατρὸς καὶ υἱὸς ἀρεθῶσαι· μίαν εἶναι ἔσιον, γραφῶν τῶν ἔστω ὑπόσασιν ὀνομάζων· ὁμοίον ἢ λέγειν ἑστῶ πατρὶ τὸν υἱὸν, καθὼς αἱ θεῖαι γραφαὶ λέγουσι· καὶ τὴν ἑστῶ τῆς πίστεως, αὐτῶν τῶν βασιλέως παρῶν ἑστῶ ἔδοξεν· ὅστω ἢ τὴν δόξαν παρεταῖτο τέτοις σωμαίνων· βιασῶν ἢ, ἔστω πλῆγας, ὡς λέγει, προσεῦθης ὡν ὑπομείνας, συνήνεσε τε ἔστω ὑπεγράψῃ· Φωτεινῶν ἢ παρεταῖτω μὲν τὴν καθ' αἰρέσιν, εἴπως δὲ ὡς τῶν ἑστῶ μάλιστα γινώμης, ἔδοκει

A Sciendum porro est formulam Græce scriptam, nec confubstantialem Patri Filium, nec similis substantiæ dicere; eos vero qui dicunt illum principio carere, aut qui opinantur substantiam Dei dilatam Filium facere, aut illum conjunctum, non autem subjectum esse Patri statuunt, alienos ab Ecclesia pronuntiasse. Earum vero quæ Latine scriptæ sunt, altera substantiæ vocabulum, sic enim Latini vocant quam Græci ἔσιον, utrum Filius Patri confubstantialis B an similis substantiæ sit, prorsus nominari vetat, cum ista nec in sacris literis dicta sint, nec hominum sensu ac notitia possint comprehendi. Et Patrem quidem honore, dignitate, deitate, ipsoque patrio nomine majorem filio confiteri oportere præcipit; Filium vero unâ cum reliquis omnibus rebus Patri subditum esse contendit. Ac Patris quidem principium nullum esse: Filii vero generationem ignotam esse omnibus, præterquam Patri. Porro cum hæc formula jam in publicum edita esset, ajunt Episcopus qui eam non recte compositam esse cernebant, impenso studio laborasse, ut eam emendandam reciperent: & Imperatorem idipsum C præcepisse, pœnas interminatam iis qui illam occultassent. Verum semel in lucem edita, omnino amplius latere non potuit. Tertia autem fidei formula, sensu quidem cum duabus aliis penitus concordat. Substantiæ vero vocabulum sustulit, ejusque rei causam affert his verbis, pro ut Latino sermone sunt scripta. Nomen vero substantiæ, quod à Patribus simplicius positum, à populo vero minime intellectû, offensionem est plurimis, propterea quod in scripturis non continetur, placuit omnino removeri, nec ullam deinceps eû de Deo sermo est, substantiæ fieri mentionem: quoniam scripturæ sacræ nullibi dicunt, Patris & Filii & Spiritus sancti unam esse substantiam: similem vero dicimus Filium Patri, sicut sacræ dicunt scripturæ. Et hæc quidem de fide decreta sunt coram ipso Imperatore. Hosius vero initio quidem istis consentire detrectabat. Postea vero vi compullus, & verbera, ut fama est, perpeffus, vir decrepita ætate, consentit tandem ac subscripsit. Caterum post depositionem Photini, Synodus Episcoporum expetiri constituit, utrum ille à priorè

